

Informacja o efektach podjętych w I półroczu 2015 roku na terenie poszczególnych apelacji działań, zmierzających do likwidacji dysproporcji płacowych oraz optymalizacji struktury zatrudnienia

I. Niwelowanie dysproporcji płacowych

Realizując politykę płacową resortu nakierowaną na likwidację dysproporcji płacowych pomiędzy sądami, ze szczególnym uwzględnieniem sądów rejonowych, we wszystkich apelacjach podejmowano działania polegające na zwiększaniu wynagrodzeń, wykorzystując środki finansowe pochodzące z następujących źródeł:

- środki pochodzące z rozdysponowania kwoty 10.000 tys. zł, o którą na mocy postanowień art. 14 ust. 8 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1877) zwiększone zostały jednorazowo w roku 2015 wydatki na wynagrodzenia, nie mające charakteru stałego dla asystentów sędziów, urzędników oraz innych pracowników sądów powszechnych (środki pochodzące ze zmniejszenia wydatków na świadczenie o którym mowa w art. 95 § 3 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, czyli przysługujący sędziom zwrot kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania do siedziby sądu),
- środki wyodrębnione decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 lutego br., znak DB-III-311-33/15, z wydatków na wynagrodzenia z budżetów sądów apelacyjnych nieobjętych podziałem wymienionej wyżej kwoty, z przeznaczeniem na likwidowanie dysproporcji płacowych, przede wszystkim sądów rejonowych,
- środki własne poszczególnych sądów.

Wykorzystanie kwoty 10.000 tys. zł na wynagrodzenia nie mające charakteru stałego

Decyzją DB-III-311-33/15 z dnia 13 lutego br. Minister Sprawiedliwości dokonał następującego podziału kwoty 10.000 tys. zł, zwiększając wydatki na wynagrodzenia asystentów sędziów, urzędników oraz innych pracowników w apelacjach, w których w 2014 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenia w tych grupach pracowników znacząco odbiegały od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w całym sądownictwie powszechnym:

Sąd Apelacyjny w Warszawie	-	3.453 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Katowicach	-	2.223 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Gdańsku	-	3.480 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Rzeszowie	-	279 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Szczecinie	-	465 tys. zł
do dyspozycji Ministra Sprawiedliwości	-	100 tys. zł

Wykorzystanie powyższych kwot na dzień 30.06.2015 przedstawia poniższe zestawienie:

apelacja	kwota przyznana	kwota rozdysonowana na dzień 30.06.2015	liczba osób	średnia wysokość zwiększenia	forma przyznawania zwiększeń
Sąd Apelacyjny w Warszawie	3.453 tys. zł	1.804 tys. zł	urzędnicy - 1.264 asystenci - 99 inni pracownicy 97	urzędnicy - 1.109 zł asystenci - 2.044 zł inni pracownicy - 2.068 zł	Zwiększenia wypłacono w formie premii, nagród oraz dodatków specjalnych.
Sąd Apelacyjny w Katowicach	2.223 tys. zł + 325 tys. zł (wyodrębnione środki własne)	1.305 tys. zł	urzędnicy - 575 asystenci - 156 inni pracownicy - 293	urzędnicy - 1.171 zł asystenci - 1.072 zł inni pracownicy - 1.587 zł	Zwiększenia wypłacono najczęściej w formie nagród i jednorazowych dodatków, rzadziej w formie czasowych dodatków lub porozumień o czasowym podwyższeniu wynagrodzenia.
Sąd Apelacyjny w Gdańsku	3.480 tys. zł	2.476 tys. zł	urzędnicy - 1.391 asystenci - 113 inni pracownicy - 134	urzędnicy - 1.152 zł asystenci - 1.329 zł inni pracownicy - 1.056 zł	Zwiększenia wypłacono głównie w formie jednorazowych nagród, rzadziej - czasowych dodatków. W ramach rozdysonowanej kwoty, 582 tys. zł przeznaczone na uzupełnienie braku funduszu płac, w tym 168 tys. zł na podwyższenie minimalnego wynagrodzenia do 1.600 zł dla 204 osób - 99 urzędników i 105 innych pracowników (średnie całoroczne skutki na 1 osobę to 825 zł).
Sąd Apelacyjny w Rzeszowie	279 tys. zł	232 tys. zł	urzędnicy - 122 asystenci - 62 inni pracownicy - 109	urzędnicy - 480 zł asystenci - 1.115 zł inni pracownicy - 962 zł	Zwiększenia wypłacono w formie nagród, jednorazowych dodatków, rzadziej - premii lub dodatków specjalnych. Na dzień 30.06.2015 nie rozdysonowano przyznanych kwot w Sądach Rejonowych: w Tarnobrzegu, w Stalowej Woli, i Krośnie (na łączną kwotę 46.579 zł).
Sąd Apelacyjny w Szczecinie	465 tys. zł + 85 tys. zł (wyodrębnione środki własne)	465 tys. zł +50 tys. zł	urzędnicy - 468 asystenci - 21 inni pracownicy - 79	urzędnicy - 935 zł asystenci - 776 zł inni pracownicy - 771 zł	Otrzymałą kwotę 465 tys. zł zwiększono o środki pochodzące z solidarnego zmniejszenia funduszu wynagrodzeń o 0,1 % (z przeznaczeniem dla sądów o najniższym poziomie wynagrodzeń). Zwiększenia zrealizowano w formie wypłat jednorazowych (premie, nagrody, jednorazowe dodatki), jak też comiesięcznych dodatków specjalnych i zwiększenia wysokości dodatków funkcyjnych. Kryteria przyznawania zwiększeń były zróżnicowane w poszczególnych sądach, przy czym najczęściej brano pod uwagę wysokość wynagrodzenia (zwiększenia otrzymały osoby najmniej zarabiające) w połączeniu ze stażem pracy.
RAZEM	9.900 tys. zł	6.282 tys. zł +50 tys. zł	urzędnicy - 3.820 asystenci - 451 inni pracownicy - 712	urzędnicy - 1.092 zł asystenci - 1.342 zł inni pracownicy - 1.366 zł	

Na dzień 30 czerwca br. apelacje rozdysponowały ok. 63 % przyznanych środków. W zdecydowanej większości wypłaty realizowano w formie nagród i jednorazowych dodatków, rzadziej – w formie miesięcznych premii i dodatków specjalnych (dla zachowania porównywalności w przypadku wypłat miesięcznych uwzględniono ich skutki roczne).

Łącznie w pięciu apelacjach nie mającymi charakteru stałego zwiększeniami wynagrodzenia objęto do dnia 30 czerwca 4.983 osoby, w tym: 3.820 urzędników, 451 asystentów i 712 innych pracowników. Średnia wysokość zwiększenia wyniosła odpowiednio: 1.092 zł, 1.342 zł i 1.366 zł. Z powyższego zestawienia wynika, że poszczególne apelacje stosowały zróżnicowane polityki odnośnie podziału środków na poszczególne grupy zatrudnienia i średniej wysokości zwiększenia.

W apelacji gdańskiej ze środków na zwiększenia nie mające charakteru stałego przeznaczono na niedobory w funduszu płac łączną kwotę 582 tys. zł, w tym 168 tys. zł na podwyższenie minimalnego wynagrodzenia do wysokości 1.600 zł dla 204 osób.

Wykorzystanie środków wyodrębnionych zgodnie z decyzją Ministra Sprawiedliwości

Minister Sprawiedliwości decyzją DB-III-311-33/15 z dnia 13 lutego br., zobowiązał prezesów i dyrektorów sądów apelacyjnych nie objętych podziałem kwoty 10.000 tys. zł do wyodrębnienia i przeznaczenia części środków z wydatków na wynagrodzenia ustalone dla obszarów apelacji na likwidowanie dysproporcji płacowych występujących między podległymi im sądami. Minimalną wysokość środków na realizację tego zadania ustalono na następującym poziomie:

Sąd Apelacyjny w Poznaniu	-	506 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Krakowie	-	550 tys. zł
Sąd Apelacyjny we Wrocławiu	-	600 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Łodzi	-	530 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Białymstoku	-	350 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Lublinie	-	460 tys. zł

Minister zalecił dyrektorom sądów apelacyjnych skonsultowanie kryteriów podziału środków wyodrębnionych (podobnie jak środków pochodzących z podziału dodatkowej kwoty 10.000 tys. zł) na podległe jednostki w ramach poszczególnych apelacji.

Poziom i sposób wykorzystania wyodrębnionych kwot w poszczególnych apelacjach przedstawia następujące zestawienie:

Rozdysponowanie wyodrębnionych środków na dzień 30.06.2015

apelacja	kwota wyodrębniona	zwiększenia nie mające charakteru stałego		podwyżki		uwagi
		liczba osób	średnia wysokość zwiększenia	liczba osób	średnia miesięczna wysokość podwyżki	
Sąd Apelacyjny w Poznaniu	506 tys. zł	-	-	urzędnicy - 146 inni pracownicy - 22	238,42 zł 63,91 zł	Skutki roczne – 435 tys. zł.
Sąd Apelacyjny w Krakowie	550 tys. zł	-	-	-	-	Kryteria i zasady podziału środków wyodrębnionych są aktualnie uzgadniane. Zostaną przekazane związkom do uzgodnienia i akceptacji do końca III kwartału br.
Sąd Apelacyjny we Wrocławiu	1.329 tys. zł (obligatoryjna kwota – 600 tys. zł)	<u>dodatki specjalne:</u> urzędnicy – 113 asystenci - 7 obsługa - 22	miesięcznie: 160,01 zł 350,17 zł 206,34 zł			Skutki roczne – 301 tys. zł
Sąd Apelacyjny w Łodzi	999 tys. zł (obligatoryjna kwota - 530 tys. zł)	-	-	urzędnicy - 219,5 inni pracownicy - 16	159 zł 130 zł	Skutki roczne – 444 tys. zł. Z kwoty 999 tys. zł na zlikwidowanie dysproporcji płacowych ze skutkiem lat przyszłych przeznaczono 435 tys. zł, na wypłacenie nabytych praw emerytalnych, których nie ujęto w budżetach sądów – 231 tys. zł, na pokrycie niedoborów związanych z przewidzianymi na rok bieżący odprawami emerytalnymi – 333.243 zł.
Sąd Apelacyjny w Białymstoku	350 tys. zł (rozdysponowano w lipcu)	-	-	-	-	-
Sąd Apelacyjny w Lublinie	460 tys. zł	<u>jednorazowe wypłaty:</u> urzędnicy - 345 obsługa - 200	868,49 zł 793,18 zł	-	-	Łącznie wykorzystano 458 tys. zł.
RAZEM	2.996 tys. zł + 1.198 tys. zł	<u>dodatki specjalne:</u> urzędnicy – 113 asystenci - 7 obsługa - 22 <u>jednorazowe wypłaty:</u> urzędnicy - 345 obsługa - 200	miesięcznie: 160,01 zł 350,17 zł 206,34 zł 868,49 zł 793,18 zł	urzędnicy - 365,5 inni pracownicy - 38	190,72 zł 91,74 zł	

Poziom rozdysponowania wyodrębnionych środków na dzień 30 czerwca br. był zróżnicowany w poszczególnych apelacjach. Dwie z nich (białostocka i krakowska) w ogóle nie rozdysponowały jeszcze tych środków. Z kolei apelacja lubelska rozdysponowała je całkowicie, a pozostałe apelacje (poznańska, wrocławska i łódzka) – częściowo.

W różny sposób podeszły także apelacje do formy zwiększenia wynagrodzeń. W apelacjach wrocławskiej i lubelskiej zdecydowano o wypłaceniu zwiększeń nie mających skutków dla lat następnych, przy czym we Wrocławiu były to dodatki specjalne, a w Lublinie jednorazowe wypłaty. Z kolei w apelacjach poznańskiej i łódzkiej w ramach wyodrębnionych środków przyznano podwyżki wynagrodzeń. W apelacji łódzkiej znaczną część środków wyodrębnionych (w tym wyodrębnionych ponad poziom obligatoryjny) przeznaczono na wypłatę odpraw emerytalnych.

Łącznie ze środków wyodrębnionych zwiększenia wynagrodzenia przyznano 458 urzędnikom, 7 asystentom sędziego i 222 innym pracownikom sądów. Z kolei podwyżki wynagrodzeń dokonano w odniesieniu do 365,5 etatów urzędników i 38 etatów innych pracowników.

Podwyżki ze środków własnych sądów

Poza zwiększeniami ze środków dodatkowych i wyodrębnionych, poszczególne sądy dokonywały podwyżek wynagrodzeń w ramach posiadanych środków. Najczęściej były to podwyżki nieznaczne (w tym wyrównujące wynagrodzenia do poziomu minimalnego), niemniej jednak w warunkach kilkuletniego zamrożenia płac nawet niewielkie podwyższenie wynagrodzeń pozwala na częściowe złagodzenie niekorzystnej sytuacji pracowników.

Środki na podwyżki pochodziły najczęściej z kwot wygospodarowanych w związku z przejściem na emeryturę (lub odejściem z pracy) pracowników z wyższym wynagrodzeniem i zastępowanie ich przez osoby o niższych płacach, z funduszu nagród, a także z oszczędności wynikających ze zwolnień chorobowych, niewykorzystanych kwot dodatkowego wynagrodzenia rocznego i ograniczania wypłat zmiennych składników wynagrodzeń.

Łącznie w skali całego kraju dokonano ze środków własnych sądów podwyżek dla 2.256 osób - 1.356 urzędników (średnia miesięczna wysokość podwyżki 171 zł), 60 asystentów (średnio o 221 zł) i 840 innych pracowników sądów (średnio o 112 zł).

Zakres podwyżek i ich średnią wysokość w poszczególnych apelacjach przedstawia następujące zestawienie.

wyszczególnienie	asystenci		urzędnicy		inni pracownicy	
	liczba osób	średnia podwyżka zł	liczba osób	średnia podwyżka zł	liczba osób	średnia podwyżka zł
Apelacja białostocka	1	104	71	247	60	79
Apelacja gdańska	3	117	129	151	12	166
Apelacja katowicka	3	254	269	115	291	108
Apelacja krakowska	0	0	0	0	0	0
Apelacja lubelska	5	302	154	161	19	237
Apelacja łódzka	4	309	113	162	188	107
Apelacja poznańska	0	0	0	0	0	0
Apelacja rzeszowska	4	49	89	190	76	140
Apelacja szczecińska	11	232	151	93	37	81
Apelacja warszawska	22	255	275	255	138	112
Apelacja wrocławska	7	130	105	184	19	123
Razem	60	221	1356	171	840	112

Wyrównywanie dysproporcji płacowych – podsumowanie

W wyniku różnorodnych działań podjętych z wykorzystaniem trzech różnych źródeł środków finansowych (środki dodatkowe, środki wyodrębnione i środki własne sądów) w pierwszym półroczu br. dokonano zwiększeń nie mających stałego charakteru w odniesieniu do 4.278 urzędników, 458 asystentów oraz 934 innych pracowników sądów. Z kolei podwyżki przyznano w analizowanym okresie 1.821 urzędnikom, 60 asystentom sędziego i 983 innym pracownikom sądów.

Należy zaznaczyć, że w związku z nierozdysponowaniem przez sądy znacznych części kwot dodatkowych oraz wyodrębnionych, powyższe dane ulegną zmianie w drugim półroczu br.

II. Optymalizacja struktury zatrudnienia

apelacja	grupa	przeniesienia pomiędzy jednostkami	przekształcenia			przedział wskaźnika etatyzacji (etaty urzędnicze/ etaty orzecznicze) w sądach rejonowych	
						31.12.14	30.06.15
Warszawa	urzędnicy	17*				1,58-2,50	1,58-2,50
	asystenci	3*					
	inni pracownicy	2*					
Katowice	urzędnicy	7				1,89-3,06	1,91-3,00
	asystenci						
	inni pracownicy						
Gdańsk	urzędnicy	7,5	-6			1,81-3,35	1,84-3,31
	asystenci	1	6				
	inni pracownicy						
Poznań	urzędnicy	31 + 40 z OMKW	-1,5	2		1,93-3,00	1,90-3,00
	asystenci		1,5				
	inni pracownicy	2		-2			
Kraków	urzędnicy	5,5	-8,5			1,89-3,08	1,89-3,00
	asystenci		8,5		26		
	inni pracownicy	1			-28,5		
Wrocław	urzędnicy	8,5	-3	8,9		2,03-2,86	2,03-2,84
	asystenci		3				
	inni pracownicy	1		-8,9			
Łódź	urzędnicy	9					
	asystenci						
	inni pracownicy						
Rzeszów	urzędnicy	98 z OMKW	-4,5			2,13-2,70	2,13-2,94**
	asystenci		4,5				
	inni pracownicy						
Białystok	urzędnicy	9,3	-4	0,5		1,94 - 3,13	1,92 - 2,75**
	asystenci		4				
	inni pracownicy			-0,5			
Lublin	urzędnicy	47,37 + 48 z OMKW	-2	1,25		1,89-3,43	2,00-3,07
	asystenci		2				
	inni pracownicy	0,5		-1,25			
Szczecin	urzędnicy	4	-4			1,99-3,09	1,98-3,09
	asystenci	1	4				
	inni pracownicy	7,25					
Razem	urzędnicy	146,17 + 186 z OMKW	-33,5	12,65	0		
	asystenci	2	33,5	0	26		
	inni pracownicy	11,75	0	-12,65	-28,5		

* Przeniesienia z SR dla Warszawy Pragi Północ do SR dla m. st. Warszawy w związku z przeniesieniem pionu gospodarczego

** bez uwzględnienia referendarzy delegowanych do pracy w SR Lublin - Zachód

Jak wynika z powyższego zestawienia, w pierwszym półroczu br. apelacje, w ramach istniejących możliwości etatowych, elastycznie kształtowały strukturę zatrudnienia, korzystając z uprawnień do przenoszenia etatów pomiędzy jednostkami, a także przekształcania etatów. Najczęściej dokonywano przekształcenia etatów urzędniczych na asystenckie (łącznie 33,5 etatów) oraz etatów innych pracowników na etaty asystenckie (28,5 etatów innych pracowników na 26 etatów asystenckich). Przekształcono także 12,65 etatów innych pracowników na etaty urzędnicze.

Przeniesiono pomiędzy jednostkami łącznie 146,17 etatów urzędniczych (bez etatów ze zlikwidowanych Ośrodków Migracyjnych), 11,75 etatów obsługi i 2 etaty asystenckie. Dodatkowo sądy zostały zasilone 186 etatami z likwidowanych Ośrodków Migracyjnych Ksiąg Wieczystych.

W tak krótkim okresie niemożliwe jest radykalne poprawienie struktury zatrudnienia w sądach – zmiany rozpiętości wskaźnika etatyzacji (stosunek liczby etatów urzędniczych do liczby etatów orzeczniczych) dla sądów rejonowych z obszaru apelacji są raczej niewielkie, niemniej jednak w większości apelacji daje się zauważyć pozytywna tendencja w tym zakresie (pożądana, zalecana wartość wymienionego wyżej wskaźnika wynosi 2,18).

Najlepszym przykładem takiej pozytywnej tendencji jest apelacja lubelska, gdzie w okresie pół roku rozpiętość wskaźnika etatyzacji dla sądów rejonowych zmalała z (1,89-3,43) do (2,00-3,07).